International Panel of Parliamentarians for Freedom of Religion or Belief

Norwegian Helsinki Committee

Красавік 2024 г

Спадару Аляксандру Лукашэнку

Мінск, Беларусь

Мы пішам ад імя членаў Міжнароднай Групы Парламентарыяў за Свабоду Рэлігіі і Перакананняў (IPPFoRB). Як глабальная сетка парламентарыяў з рознымі палітычнымі, рэлігійнымі і геаграфічнымі поглядамі, адданых справе прасоўвання і абароны свабоды рэлігіі і перакананняў для ўсіх, мы выказваем нашу глыбокую занепакоенасць новым беларускім законам «Аб унясенні змяненняў у закон аб дзейнасці рэлігійных арганізацый». IPPFoRB размяшчаецца ў Нарвежскім Хельсінкскім Камітэце, няўрадавай арганізацыяй, якая працуе над забеспячэннем захавання правоў чалавека на практыцы.

Новы закон быў падпісаны 30 снежня 2023 г. Ён заклікае ўзмацніць шырокі кантроль з боку дзяржавы за кожным аспектам існавання рэлігійных суполак, што можа прывесці да істотнага ўздзеяння на права чалавека на свабоду рэлігіі або перакананняў. Закон уводзіць больш жорсткія правілы для рэлігійных суполак, абмяжоўваючы іх удзел у пэўнай рэлігійнай і палітычнай дзейнасці.

Палажэнні гэтага новага закона супярэчаць абавязальніцтвам Беларусі ў рамках міжнароднага права ў галіне правоў чалавека. Як вядома, Беларусь падпісала Міжнародны пакт ААН аб грамадзянскіх і палітычных правах (МПГПП). Артыкул 18 МПГПП забяспечвае шырокую абарону правоў асобных людзей і суполак вернікаў свабодна збірацца для набажэнстваў, малітваў і вучобы. Палажэнні новага рэлігійнага заканадаўства Беларусі парушаюць гэтыя стандарты.

Мы падтрымліваем заклапочанасць, выказаную экспертамі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый Анаіс Марэн (Спецыяльны дакладчык па сітуацыі з правамі чалавека ў Беларусі), Назілай Ганеа (Спецыяльны дакладчык па свабодзе рэлігіі і перакананняў) і Клеманам Нялецасі Вуль (Спецыяльны дакладчык па правах на свабоду мірных сходаў і асацыяцыі):

• Адзначаем, што палажэнне аб абавязковай рэгістрацыі ў спалучэнні з тым, што арганізацыі могуць узначальвацца толькі грамадзянамі Беларусі, якія пастаянна пражываюць у краіне, можа прывесці да дыскрымінацыйнай практыкі ў дачыненні да асобных рэлігійных груп.

• Мы таксама занепакоеныя расплывістымі крытэрыямі, выкладзенымі ў палажэннях новага закона, які накіраваны на асоб, абвінавачаных у «дыскрэдытацыі Рэспублікі Беларусь, прыніжэнні нацыянальнага гонару, удзеле ў палітычнай дзейнасці або іншых неўстаноўленых экстрэмісцкіх паводзінах». Улічваючы, што заканадаўства аб барацьбе з экстрэмізмам раней выкарыстоўвалася для падаўлення галасоў нязгодных, мы асцерагаемся, што гэты новы закон яшчэ больш узмоцніць усеагульны дзяржаўны нагляд і кантроль за асабістымі свабодамі.

• Мы таксама падкрэсліваем нашу занепакоенасць у сувязі з увядзеннем законам шырокага дзяржаўнага кантролю над рэлігійнай адукацыяй і літаратурай. Ён прадугледжвае, што рэлігійная адукацыя, рэлігійная літаратура і любыя іншыя матэрыялы рэлігійнага зместу не павінны супярэчыць «агульнапрызнаным традыцыйным каштоўнасцям беларускага народа і ідэалогіі беларускай дзяржавы». Гэта палажэнне рызыкуе задушыць рэлігійнае выказванне і спрыяе гамагенізацыі думкі, якая адпавядае выключна зацверджаным дзяржавай апавяданням, патэнцыйна размываючы разнастайнасць рэлігійных практык і вераванняў.

Мы, члены сеткі IPPFoRB, гатовы весці канструктыўны дыялог па гэтым пытанні. Мы адкрытыя для супрацоўніцтва з беларускімі ўладамі для пошуку рашэнняў, якія паважаюць правы і свабоды ўсіх. Мы накіроўваем гэты ліст у нарвежскія амбасады краін, да якіх належаць парламентарыі нашай сеткі, падкрэсліваючы тэрміновасць разгляданага пытання. Мы заклікаем вас скарыстацца гэтым момантам, каб прывесці беларускія законы і палітыку ў адпаведнасць з ўзятымі на сябе міжнароднымі абавязацельствамі. Мы з павагай заклікаем вас прыняць канкрэтныя меры для забеспячэння свабоды рэлігіі і перакананняў для ўсіх у Беларусі.

Дзякуй за ўвагу да гэтага важнага пытання.

Наступныя парламентарыі падтрымліваюць гэты ліст у сваёй асабістай якасці, а не як прадстаўнікі свайго ўрада, палітычнай партыі ці любога іншага органа.